

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. III. Tertium in cœlo gaudium, voluptas odoratus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

tem. Itane DEVS rebelles tam laute pascit? quibus ergo cupediis amicos suos, suos filios saginabit? Inebriabuntur ab ubertate domus beatissimæ: Torrente voluptatis suæ potabit eos.

Infamia est
nil gulæ
negare,

Quæ igitur nostra nunc infamia est, tantopere in cibum potumque æstare, gulæ nihil negare velle, eruditum ad omnes cupedias palatum non refrenare, temperantiam odisse, jejunia & abstinentiam horrere, incediam omnem fugere? O insani mortales, nihil deliciarum aut cupidiarum perdimus, etsi delitiis & cupediis omnibus abstinemus. Ea omnia quæ DEI causâ nobis ipsi jam negamus, obstupescendo fenore in cælo recipimus longè meliora. Cur ergo famem ad cenam illam magnam non differimus? Cur locum placentis in mensâ cælesti apponendis non servamus? quid cibo potumque nos farnus? Philippus Macedo à familiari quopiam invitatus, suos moneri iussit, fervarent locum placentæ: Ego rectè monuerim: servate locum Neclari & Ambrosii: Enimverò quid magni præstaremus, etsi quotidie solo pane & aquâ victitaremus, ad cenam magnam vocati sumus, ad epulum nunquam desitum, ad æternum non Assueri, sed summi regis convivium. Torrente voluptatis potabimur.

Olim petreæ aquas, mella montes ad satietatem dederunt, alia & meliora dabit cælum ad usque felicitatis ebrietatem. Sint admiranda flumina, quæ aurum vehant, quæ oblivionem inducant, quæ ingenium acuant, quæ stupidum reddant, quæ ovæ albas, nigras, rufas efficiant, quæ faces extinctas accendant, accensas extinguant, quæ cum maris æstu crescant & decreascent, quæ ligna lapidescere faciant: Ubi flumen quod hilaritatem afferat, quod voluptate perfundat, quod cibi potumque delicias vehat?

Quisque nunc suus sit Ecclesiastes, illudque Moyses affigit animo: Epulaberis in omnibus bonis, quæ Dominus DEVS tuus dedit tibi. Leve quæ tolera vel exiguo tempore: impera gulæ, indomitas cupiditates subtringe,

abstinentiam quam potes maximam exerce: In viâ sumus ad epulum cæleste. Epulabimur in omnibus bonis, quæ Dominus DEVS dedit nobis: Torrente potabimur voluptatis æternæ.

CAPVT III.

Tertium in Cælo gaudium: Voluptas Odoratus.

Anaxagoras patriæ
ac divitiis
scientiam
prætulit.

ANAXAGORAS è veteri lyceo Philosophus tam auro quam avorum imaginibus dives fuerat, scientiam tamen pecuniæ, & latifundiis eruditionem longè prætulit: nummis carere maluit, quam libris. Eam ob causam neglectis domi prædiis discendi causâ peregrinatus est. Cumque interrogaretur, cur rem suam, cur & patriam non curaret? Ille dixit in æthera intendens: Imò verò, inquit, hanc ego patriam quam maximè curo. Cumque amplius rogaretur, cur se natum putaret? Ut cælum, inquit, contempler.

Hæc dixerit idololatra, quid nos, obsecro, Christiani tot annorum sacris concionibus eruditi? Quamvis si hoc ipsum interrogemur cur nos esse natos censeamus? Paullo liberalius responsum rectè hoc dabimus. Ut cælum nunc contempler, & eo brevi fruamur. Ad cælum porro studiosius contemplandum, tam exteriorum omnium quam interiorum sensuum vis intendenda est. Notum illud Aristotelis: Nihil est in intellectu, quod non fuerit in sensu. Quid in cælo Gaudiorum sensus exteriores sint habituri, differere cœpimus. De Visu ac Gustatu dictum, sequitur Odoratus, cujus voluptates inter beatos jam explicabimus.

§. I. DE ODORATU

ETIENS Abbas Ludovicus Bloisius, de cæli amœnitatate disserens: Melodia, inquit, sapor, odor sunt in spiritibus. DEO modo quodam indicibili, superessentiali, verissimo atque perfectissimo. Planè quiddam dulcoris, excellentie, amabilitatis & perfectionis in creaturis sparsim ac finitè invenitur, hoc in DEO collectim, simplicissime, & cum infinitâ plenitudine est.

E Theologia adytis hoc pronuntiatum est: Nam ex illo divinitatis mari torrens voluptatis in os, oculos, aures, ceterisque Beatorum sensus influit. Et hanc ab odore præstantissimo decerptam voluptatem præci Patres & Theologi Beatis assignant. Franciscus Suarez: Ipsam Beatorum corpora, inquit, imò & locus ipse suavisissimus odorem spargent. Hæc perfectio illam Beatorum statum maximè decet. Nam contra damnatorum corpora erunt foetidissima, quemadmodum & diabolum, cum hospitium deserunt, ulitissimam symbola est, odorem horribilis fœtor. At verò Beatorum corpora omniâque

corporum viscera non aëre aut malignis humoribus, sed optimis odoriferis qualitatibus erunt plena, ex hoc enim ad laudes Numinis & amorem suavius provocabuntur. Atque hoc Beatitudinis congruum erit auctarium. Christus certe jam redidivus à Cruce, odores habuit: nam hoc obiectum, ut Theologi loquuntur, corpori glorioso proportionatum est, & mutare potest olfactum, sine alteratione materiali. Affertionis nostræ fundum habemus, rem explicamus.

Plutarchus teste, Alexandri è Macedoniâ Regis non solum os, sed & totum corpus gratissimum odorem spiravit. Hinc & sudor ejus fragrans ac medicus fuit. Miram hanc fragrantiam interiores ejus tunice quoque retinebant. In causâ forsitan fervidum & igneum regis temperamentum fuit. Nam calidas regiones aromatum & odoriferæ merces feraces esse novimus. Ergone mortales tam suaviter oleant in hoc carcere, & beatis calitibus in paradiso hæc odoris amœnitas desit? Mittamus Alexandrum. De plurimis Divorum constat, eorum corpora aut mox à morte, aut quod mirius, post aliquot annorum spatia, referatis tumulis, cinnamomum & balsamum oboluisse. Eorum hic catalogum texere non est animi: in specimen sint hæc pauca.

Beati Hilariionis corpus, Hieronymo teste, post decimum à sepultura mensem incorruptum proflus ac tabis expertis, vivoque simillimum, eo insuper odore imbutum fuit, tamquam id ars pollinctoria balsamo recens condidisset. De beato illo mendico servulo Gregorius Magnus hoc omnino testimonium fert: Sancta illa anima excurrente, tanta illic fragrantia odoris aspecta est, ut omnes qui aderant, inestimabili suavitate repleterent. Amita Gregorii Tarsilla, jejuniis & precibus ad sublime sanctitatis fastigium pervenit. Hæc funeri vicina compluribus fatalem lectulum stipantibus, subitò: Recedite, aiebat, recedite. JESVS venit. Nec ab hoc adventore oculos deinde vel minimum deflexit, & in hunc obtutum fixissima migravit è vitâ. Beatam hanc mortem, Gregorio teste, locus subitò fragrans, tam nobili ac exotico thure redoluit, ut hæc odoris suavitatis, auctorem suavitatis eò venisse ostenderet.

Beatus Hieronymus, cum jam fato concessisset, corpore exanime splendorem insolitum præ se ferens, odoris suavisissimum halabat. Beata Ediltrudis regii sanguinis virgo, cum ab obitu sedecim annis sepulchrum mortis habitasset, eo demum aperto spiranti similis reperta est. Inusitatum vitæ colorem in vultu, odor suavisissimus mirifice commendavit. Simeon Stylites, quod perditus & pernox staret, verbibus scatere vivus cœperat, mortuus officinam aromaticam representabat. Turongensis Martinus Præsul Martinus, oculis à morte jam clausis, ita radiabat vultu, fragrabat corpore, ut ad immortalitatem transisse cuius facile fidei faceret. Mercurius Martyr Cæsareæ capite plexus splendorem & odorem post mortem

& aliorum mortem sparsit. Idem de compluribus divi aliis, Thomâ Aquinate, Francisco de Paulâ, Bennone Milnenfi Pontifice, Philippo Nerio, &c. Res gesta illum asserunt. Imò & vivi etiamnum, è squalidissimo carcere producti Martyres cum nonnumquam odorem sparserunt, ut idololatriæ unguentis delibutos crederent.

Cæsar Ba-
yer. tom. 2.
anno 179.

§. II.

Quid ergo futurum censebimus in regione vivorum, si talia fiant in terrâ mortuorum? Num aromatum & unguentorum odor deest in cælesti viridario, & abundabit in hoc absinthii deserto? Ecclesia testanda Paschalis letitiæ canit: Sancti tui domine florebunt sicut lilium Alleluia, & sicut odor balsami erunt ante te Alleluia. Tunc reverâ, quod Isaias vaticinatur: *Excultabit solitudo, & florebit quasi lilium.*

Isa. c. 35.
v. 1.

Anno à nascente Domino trecentesimo secundo, Dorothea virgo Christianis sacris eximie imbuita, cum tormenta varia virili constantiâ superâsser, quod Eusebius commemorat, denique ad gladium damnata est. Illa færale sententiâ ore renidenti admittens: Nunc, inquit, in viâ sum ad sponsi mei paradisum. Audiit hæc Theophilus vir eruditus, sed idololatræ, qui Virginis dictum irridens: Quæso te, inquit, ô bona Virgo, cum ad sponsi paradisum veneris, inde mihi aliquot rosas submite. Cui promptè Dorothea: Accipies, inquit, quos petis flores: Tu modò agnosce Christum Orbis Servatorem. Ita ducta est, & capite plexa.

Mox puer ex astris ipsi formosior astris.

Theophilus se stitit, & odoriferas rosas, quas petierat, una cum formosissimis pomis à Dorotheâ missas obtulit. Theophilus ad verna hæc dona attonitus vix oculis suis fidem habuit. Quid faceret? Rem è joco natam vidit, & undique convictum se sensit. Ita Christum cælestis paradisi Dominum liberrimè professus, Sapientis Prædici sinitur. Theophilus blanditiis & minis variè exagitatus, equuleo tortus, demum caput porrigere jussus securi feriendum, omnia constantissimè pertulit:

*Lam, Deo fruitur. Quid posthac Numen avarum
Dicimus: En etiam vendidit astrajoco.*

Cælum paradisus est inexpugnabilis; in cælo ver æternum, quod nulla unquam fugabit hiems. Odorum amenitas in cælo, cinnamum & crocum omniâque aromata, balsamum & nardum, omniâque unguenta, lilia & rosas, omnesque hortorum delicias, omniâque florum oblectamenta longè superat.

Isaacus jam grandævus & nocte oculorum pressus, cum vestes Elau, quas Jacob matris hortatu induerat, odoratu, tactuque explorâsser, statim, quod sacer codex loquitur, ut *sensit vestimentorum illius fragrantiam, benedicens illi, ait: Ecce odor filii mei, sicut odor agri pleni cui benedixit Dominus.* Optimus agrorum odor, cum frumentum flores induit, formosissima est arborum amenitas, cum floribus triumphant. Ego digitum intendo atheri, & cum Patriarchâ clamo: Ecce odor filiorum Dei, sicut odor Paradisi, cui benedixit Dominus.

Gen. c. 27.
v. 27.

§. III.

IN Orbe hoc nostro varius nos fætor cruciat; sepe quo non putamus loco mephitis spirat; è stabulis, hâris, cloacis multiplex narium crux emergit; hircorum & porcorum vicinia sepe infestant: accedit superbiæ fætor, avaritiæ fordes, luxuriæ cænum omnibus cloacis graveolentius. Hæc sunt quæ terribilissimas exhalant auras. Hic igitur patientiam monstro sectandam, dum veros paradisi odores hauriamus. *Patientia nobis necessaria est, ut voluntatem Dei facientes, reportemus promissam.*

Mat. c. 10.
v. 36.

Tom. I.

A sionem. Ad patientiam vel his etiam exemplis animabimur.

Superiori avo Matrona fuit Catholica, cui Catharinæ nomen, quæ vitam Religioni impendit. Huic cum mors sua monstraretur, duo scilicet ingentia saxa quibus elidenda erat anima. His illa vis in generosissimam vocem erumpens: Quam hæc, aiebat, non longa sunt saxa, tam brevis est ad cælum via. Post horas pauculas, juvante Deo, suprâero, solem ac stellas pedibus calcaturâ. Quidquid mihi reliquum fuisset vitæ, nec quidem horula, nec punctulum fuisset ad immensam æternitatem. Cur ergo & pati, & mori recusemus? Dixit, constanter passâ, sanctè ac feliciter mortua: jamque, quod de Theophilo diximus, Deo fruitur, & Paradisum habitat immortalis.

Vincentius supra omnium panè martyrum supplicia inauditam Daciani carnificinam tolerans, cum in catastâ penderet, undique lacerato corpore, per ludibrium à Daciano interrogatus est: Qui haberet, & ubi esse sibi videretur? Cui Vincentius: In alto sum, inquit, unde te despiciam. Minitanti acerbiora, dixit: Hoc cupio, quod altius evehar in cælo. Cumque arduas faces, ferrei pectines, ungulae candentes, forcipes admovebantur: Scitis, inquit Vincentius, acerbissimum hunc infum Christianis non ingratum esse, ob inexplicabilia cæli gaudia. Eandem vocem usurpans Mennas Aegyptius Martyr: Secate, inquit, urite, lacerate: Mennam à Christo non avertetis. Tormenta omnia cæli gaudiis inferiora sunt.

Anno à Virginis partu trecentesimo quadragesimo quarto, sub Perfarum Rege Saborio Jonas & Barachisius fortissimi Martyres infanda passi sunt. Jonas acerrimè flagellatus spinis, & pede tractus uno ad glaciem hieme perfrigida, sic pernoctavit sub dio. Manè per ludibrium interrogatus qui dormisset, animosè respondit: Nunquam omni vitâ meâ. Qui segetem amat, frumentum serit, & labores suos pluviis, nivibus, ventis, omnibus cæli injuriis exponit; atque hæc omnia spe messis. Nos jam seminamus, ut Beatitudinis æternæ segetem paremus. Christiani athletæ dicta irritus excepit, & tormentum multò acerbissimum; nam omnes ejus digiti sunt præcisi, quos in terrâ spargentes: Digitos tuos, inquit, jam seminamus, tu expecta sis dum eos denuò metas: At ille animi erectus: Aderit dies, inquit, cum illos non sine amplo fenore recipiam. Demum pice liquatâ merfus, omniâque illius ossa inter cochleam contusa sunt. Ita finit, & ad paradisum transit.

Barachisio herois istius socio, candentes globi sub axillas admoti, fusile plumbum naribus & palpebris, liquata pix ori infusa, totum corpus spinis concisum, omnia demum ossa contracta sunt cochleâ. Sub hæc tormenta Martyris voces fuerunt: Ingeniosa esse solet crudelitas in supplicia; scitis plura? tentate plura; cælorum regnum his omnibus dignissimum est.

O verè dignissimum! Idcirco cum Augustino vociferamur: *Domine hic ure, hic seca, hic lacera, modò in æternum parcas:* omnium in nos odium despumer, ab omnibus exclusissimî sumus, modò tua nos domus recipiat. In exilio esse miserum nil est insoliti. Nos exiles sumus, nec esse miseri detrectamus, modò nos patria, modò paradisus non excludat.

Præceptum est olim Israëlî populo: *Sex diebus colligite: in die autem septimo Sabbathum est Domini: idcirco non invenietur.* Nunc laborandi & colligendi tempus est; brevî dies æternitatis illucescet, æterno perfruemur Sabbatho.

Exod. c. 16.
v. 26.

CAPUT IV.

Quantum in celo Gaudium, Voluptas Tactus.

Cum ab Alarico Gothorum rege vastaretur urbs Roma, Hipponensis Pontifex Augustinus occasionem ac causam sumpsit scribendi illud, quod ipse met opus grande vocat: Ita libros viginti duos de Civitate Dei conscripsit.

Senec. ep.
85. med.

Annæus Seneca jam senex ad Gallionē fratrem de beatā vitā librum edidit, ubi monita & sensus aurei, prorsus digni, quos Christiana volumina velut sui partem agnoscant & venerentur. Nec alibi di similis sibi Annæus; cuius verba hæc sunt: Beata vita bonum in se perfectum habet, inexuperabile: quod si est, perfecte beata est. Nunquid dubitas, quin beata vita summum bonum sit? Ergo si summum bonum habet, summe beata est. Quæmodum summum adjectionem non recipit, ita nec beata quidem vita, quæ sine summo bono non est.

E Theologiae meditullio istud pronuntiatum est; nam Theologorum Antistes Thomas ab Aquino, hoc beatitudinis proprium censet, adjectionem non posse recipere: cum vita beata perfecte beata sit, nec ullo modo majus præmium possit Beatis dari, quàm Deus ipse, & jugis aspectus Dei.

Exortus sumus de hæc beatitudinis perfectione loqui: De Visus, Gustatus, & Odoratus exteriori sensu diximus, proximum est de Tactu jam disserere.

§. I.

Quæmodum apud inferos inter exteriorum sensuum tormenta summum est, Ignis æternus, qui Tactum cruciat in fandis modis: Ita in celo non minima Voluptas percipietur Tactu. Theologorum calculi hic conveniunt, usum Tactus etiam in celum domo futuram; cum Christus à suo funere rediivus de se dixerit. *Palpare & videre, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere.* Neque hic sordium quidquam aut impuri miscebitur: Maxima Tactus voluptas erit, sed purissima. Ita nos Servator docuit: *In Resurrectione neque nubent, neque nubentur sed sunt sicut Angeli Dei in celo.* Ita & iste Tangendi sensus suis fruetur deliciis.

Inter has sanitatem perfectissimam numeramus, quæ omni mortis morbiq; metu sit libera. Istud arcani explicatissime commonstrans Paulus, *Seminatur, inquit, in 1. Cor. 15. v. 42. & seq. corruptione, surget in incorruptione; seminatur in ignobilitate, surget in gloria; seminatur in infirmitate, surget in virtute: Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale.* Porro illud appellat Paulus corpus spirituale, non quod ostibus & carne careat, sed quod spiritui tam exacte sit subiectum, ut ubicunque voluerit esse spiritus, eò citra omnem laborem celerrimè ac panè momento moveatur & corpus; seu sursum, siue deorsum sit eundum. Huic tali corpori nulla montium moles obstabit, vel mille ferreos parietes velocissimè transire poterit sine ullo penitus obstaculo. Corpora nostra etiamnum morti obnoxia innato deprimuntur pondere. Hinc quando molendus ascensus, multum laborant, lassantur, sudant: At corpori beato hinc illuc, deorsum iussu ferri longè facillimum erit; instar sagittæ, quò volat, suavissimè pervolabit. Non hinc equis, non quadrigis, nec alis opus. Cogitemus, obsecro, & velut in rem præsentem veniamus: Si quis nostrum hoc cererum statu, decima horulæ parte ad solem subvolare posset, quantum inde voluptatis hauriret? Anaxagoras certè hoc expertus unice, soli proximus stare, eumque contingere, etiam si mox moriendum foret. Atqui revera, hoc omnium Beatorum corporibus proprium erit, quocumque lubuerit volatu admirabili, suavissimo perferri. Sed de hoc amplius infra.

A Tangendi sensus, dum hic agimus, præ sensibus ceteris sua habet supplicia. Fames, sitis, gelu, æstus, verbera, plagæ, vulnera, dolores, morbi, similesque miseria omnes tangendi sensum exercent & cruciant; quæ si patientius tolerantur, tantò copiosius ab iis omnibus jam liber gaudebit.

Quantum pecuniæ opulentus quispiam impenderet, si liceret per omnem vitam à dolore dentium, oculorum, capitis, stomachi, à pleuritide, calculo, podagra, ceterisque ejuscemodi malis immunem agere. In celo erimus, non à morte solum, sed ab omni doloris aut morbi umbra immunes. *Mors ultra à non erit, neque luctus, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt.*

Quòd si quas alias Tactus voluptates hic percipiamus, Deus utique longè nobiliores hoc ipso in genere suis præstabit. Quis enim infans adeò ut somniet pecora pastui nata plus haurire voluptatis, quàm homines Deo amicitissimi sint percipitur? caducas voluptates æternæ tanto superant discrimine ac intervallo, quantum est inter corpus & animum, naturam & gratiam, bestiam & Archangelum, tempus & æternitatem, rem conditam & conditorem.

§. II.

Gregorius Magnus Isaacum hominem testæ virtutis laudat, quòd triduo inter preces Spoleti in aede sacræ pernoctasset, & patientissimè tulisset, cum eum æditimus tam insolite pietatis impatiens colaphis cælum eiecisset. Hic ipse Isaac urbis fugitans solitudinem habitavit variciniis & miraculis clarus. Nec defuerunt, qui viri exemplo ducti æternæ vitæ desiderio inflammabatur. Illud tamen labeculæ viro integerrimo inharere videbatur: subinde insolenter lætus fuerat. Ejus rei causam indagemus: Gregorius hanc assignat: *Cur Deus Plerumque contingit, ut quibus majora bona Deus præstat, iis minora quedam non tribuat, ut hi tales se ipsos semper acculent & reprehendant, dum esse perfecti cupiunt & nequeunt.* Deinde vult Deus, ut heretici ubi tam crebra lucta est & pugna, frequentior quomodo sit victoria, & inde amplius vincuntis præmium. Tertiò, ne talibus unquam desit submittendi sese occasio, dum expendunt vanos ac irritos esse conatus hominum sine presentissima ope divinâ. Purant humaniorum litterarum scholastici, se versus scribere, & carmina pangere, quamvis magister thema subiiciat, verba suggerat, malè rotundatos versus corrigat. O boni, quantula hic discipulorum pars est: quid hi sumam dicent? Vos scilicet & Virgilius carmina venusta scribitis. Tales sunt omnes labores nostri: minima pars illorum nostra. Deus est, qui operatur in nobis, & velle, & perficere. Absque Deo non tantum non perficere quidquam, sed nec velle possumus. Quarta denique tam insolescentis lætitiæ causa erat in Isaac, voluptatis æternæ præmeditatio. Fieri non potest ut mens sinceræ cælum cogitatione percurrat, & non plurimum hilarescat. Illas cæli delicias velut contingere ac pregustare oculi, sed magni gaudii est, quòd eò excreverit subinde, ut in totum hominem sese diffundat.

Hebræus Rex David, varias calamitates lamentatus: *Miserere mei Domine, ait, quoniam tribulor, quoniam defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus: Oblivioni datus sum tanquam mortuus à corde: Tactus sum tanquam vas perditum.* Subitò velut resumptis viribus respirans: *Ego illud, & si autem in te speravi, Domine: Illustra faciem tuam super servum tuum: Domine non confundar, quoniam invocavi te; Quam magna multitudo dulcedinis tuæ quam abscondisti timentibus te. Tua domus, ô Domine, amcenitibus undequaque offeratissima est: cælum omne mellem & saccharum est, quancumque gustetur parte, suavissimum est.*

Sed